

PROGRAMACIÓ DIDÀCTICA. CURS 2010-11

DEPARTAMENT DE FILOSOFIA.

IES LLOIXA.

Membres:

**José Manuel Barranco, tutor.
Guillermina Revuelta Fdez. Cap de departament**

INTRODUCCIÓ GENERAL

L'Educació per a la ciutadania en l'Ensenyament Secundari Obligatori continua la tasca iniciada per la seua homònima en Primària.

S'organitza mitjançant dues matèries: l'Educació per a la ciutadania i els Drets Humans que s'impartirà en 2n de l'ESO, i l'Educació Ètico-cívica, que s'impartirà en 4t de l'ESO.

La finalitat d'aquestes dues matèries (en el tram de secundària) no és una altra que analitzar la societat de la que formen part i que té com element articulador la democràcia, forma d'organització política que s'ha decantat a través d'un llarg i convuls procés històric. La seua capacitat d'adaptació a situacions històriques diverses testimonia la seua fortalesa. Les democràcies s'han estès per tot el món i, amb aquestes, el poder de la ciutadania per a decidir el seu propi futur. No obstant això, el pluralisme polític i ideològic característic de les democràcies, un dels seus trets fonamentals, no pot menyscar un consens valoratiu bàsic que garantisca el compromís ciutadà amb el seu sistema de govern. Sense aquest compromís, cap règim pot subsistir a llarg termini. Les lleis només poden imposar com a mínims allò que la ciutadania s'han donat mitjançant el procés constituent que legitima el model polític espanyol actual: la Constitució Espanyola de 1978. Els referents ineludibles d'una educació cívica per al poble espanyol són les institucions que hi apareixen, els valors que s'hi defenen, així com els processos de transformació institucional i política que aquesta acull.

No obstant això, una Educació per a la ciutadania no resideix exclusivament a conèixer l'ordenament polític i jurídic de la nostra nació, tot i ser coneixement imprescindible, sinó que ha d'anar més enllà i aprofundir en els trets fonamentals característics de les societats democràtiques: els drets individuals que han de respectar-se per les majories contingentment en el poder, la divisió de poders, que actua com a contrapès contra la possible temptació de despotisme per qualsevol d'aquests i les eleccions lliures, on les ciutadanes i ciutadans poden organitzar-se políticament tant per a ser triats com per a triar aquells que creuen que representen millor els seus interessos i aspiracions. És ineludible, també, conèixer les tradicions filosòfiques sobre les quals s'assenta.

Algunes institucions canvien i, per això, no pot desaparèixer la discussió racional com a forma de dirimir els conflictes polítics en una societat d'homes lliures. I cap disciplina ha contribuït tant a això com la Filosofia.

El vigor de la societat democràtica depèn de les seues ciutadanes i ciutadans. És un producte complex de molts elements. Les institucions socials intermèdies són fonamentals. Mitjans de comunicació, sindicats, associacions ciutadanes..., totes poden col·laborar tant com a canalitzadores de les iniciatives ciutadanes com a impulsores d'aquestes. Però això no és prou, és necessari que els individus no posen els seus interessos particulars per damunt de les conviccions democràtiques, per molt legítims que aquests interessos puguin ser. Ací és on l'educació juga un paper imprescindible.

Des de fa dècades, el professorat contribueix activament a educar en democràcia el nostre alumnat. Els valors de la igualtat, del respecte a la diferència i la llibertat individual es viuen diàriament en totes les aules d'Espanya. Però és important que l'alumnat dedique unes hores a reflexionar sobre tot això.

Es tracta que, a través dels diferents objectius proposats i dels continguts que es desenvolupen per aconseguir-los, l'alumnat aprengua a exposar les seues opinions i judicis amb arguments raonats i amb capacitat per a acceptar les opinions dels altres. Això només pot aconseguir-se per mitjà de la pràctica efectiva del diàleg, que es mostrarà com la millor estratègia per a abordar els conflictes de forma no violenta.

L'alumnat haurà d'aprendre que les opinions poden canviar en el procés de diàleg i d'informació. Una ciutadana o ciutadà democràtic no és només qui millor argumenta, qui més disposat està a canviar de posició, sempre que els arguments dels altres i la informació disponible així li ho exigisca. Per això, la preparació i la realització de debats sobre aspectes rellevants de la realitat pot ser una magnífica estratègia de treball en l'aula, a més de l'anàlisi comparativa i l'avaluació crítica de la informació a què tenen accés sobre un mateix fet o d'actualitat.

L'Educació èticocívica de 4t D'ESO es concep com a una reflexió més filosòfica sobre els valors, institucions i reptes de la democràcia a Espanya i al món. Una ètica cívica ha de derivar en els valors del respecte a l'altre i del reconeixement de la diferència i no equivalen a l'acceptació acrítica de tota idea o pràctica que siga contrària als drets humans. La seua defensa és una tasca quotidiana de totes i tots, en l'àmbit privat i immediat i en l'espai públic.

A més, adoptar la perspectiva de la filosofia moral ajuda de manera específica a situar els problemes ètico-polítics i etico-jurídics en un nivell d'universalitat i d'abstracció racional, la qual cosa permet desenvolupar en l'alumnat la capacitat crítica i argumentativa d'una manera eminent, i evitar així qualsevol forma d'adoctrinament. En este sentit resulta imprescindible proporcionar a l'alumnat una fonamentació filosòfica de l'especificitat moral dels éssers humans i el coneixement d'alguns conceptes claus de la moralitat humana (llibertat, autonomia, valor, norma, dret, deure, etc.) i, junt amb això, una breu introducció a les principals teories ètiques del món occidental.

CONTRIBUCIÓ DE LA MATÈRIA A L'ADQUISICIÓ DE LES COMPETÈNCIES BÀSIQUES

L'Educació per a la ciutadania i els drets humans i l'Educació èticocívica es relacionen directament amb la competència social i ciutadana; però, a més, contribueixen a desplegar alguns aspectes destacats d'altres competències bàsiques.

En relació amb la competència social i ciutadana, s'afronta l'àmbit personal i públic implícit en esta: propicia l'adquisició d'habilitats i virtuts cíviques per a viure en societat i per a exercir la ciutadania democràtica. Contribueix a reforçar l'autonomia, l'autoestima i la identitat personal; afavoreix el desenrotllament d'habilitats que permeten participar, prendre decisions, triar la forma adequada de comportar-se en determinades situacions i responsabilitzar-se de les decisions adoptades i de les conseqüències se'n deriven, i ajuda a millorar les relacions interpersonals en formar l'alumnat perquè prenga consciència dels seus pensaments, valors, sentiments i accions.

Es desplega també la competència a partir de l'adquisició del coneixement dels fonaments i els modes d'organització dels estats i de les societats democràtiques i d'altres continguts específics, com l'evolució històrica dels drets humans i la forma en què es concreten i es respecten o es vulneren en el món actual, particularment, en casos de conflicte.

Es contribueix directament a la dimensió ètica de la competència social i ciutadana afavorint que l'alumnat reconega els valors de caràcter moral i, al mateix temps, pugua avaluar-los i comportar-se coherentment amb estos quan es pren una decisió o s'afronta un conflicte. Els valors universals i els drets i els deures continguts en la Declaració Universal dels Drets Humans i en la Constitució Espanyola constitueixen el referent ètic comú, així com els continguts en l'Estatut d'Autonomia valenciana constitueixen el referent específic per a les valencianes i els valencians.

La inclusió, com continguts específics de la matèria, dels relacionats amb el coneixement de la pluralitat social, així com del caràcter de la globalització i de les seues implicacions per als ciutadans, facilitarà a l'alumnat instruments per a construir, acceptar i practicar normes de convivència d'acord amb els valors democràtics, exercitar els drets i les llibertats, assumir les responsabilitats i els deures cívics i, en definitiva, participar activament i plenament en la vida cívica.

L'Educació per a la ciutadania contribueix a desplegar la competència d'aprendre a aprendre fomentant la consciència de les pròpies capacitats. Així mateix, l'estímul de les virtuts i habilitats socials, l'impuls del treball en equip, la participació i l'ús sistemàtic de l'argumentació, la síntesi de les idees pròpies i alienes, la confrontació ordenada i crítica de coneixement, informació i opinió afavoreixen també els aprenentatges posteriors.

Des dels procediments de la matèria s'afavoreix la competència bàsica autonomia i iniciativa personal perquè es desenrotllen iniciatives de planificació, presa de decisions, participació i assumpció de responsabilitats. El currículum atén especialment l'argumentació, la construcció d'un pensament propi, l'estudi de casos que suposen una presa de postura sobre un problema i les possibles solucions. El plantejament de dilemes morals, propi de l'Educació èticocívica de quart curs, contribueix al fet que l'alumnat construïska un juí ètic propi basat en els valors i pràctiques democràtiques.

L'ús sistemàtic del debat aporta a la competència en comunicació lingüística, doncs, exigeix exercitar-se en l'escolta, l'exposició i l'argumentació.

D'altra banda, la comunicació de sentiments, idees i opinions, imprescindibles per a aconseguir els objectius d'estes matèries, en l'utilitzar tant el llenguatge verbal com l'escrit, la valoració crítica dels missatges explícits i implícits en fonts diverses també ajuden a l'adquisició d'esta competència. Així mateix afavoreixen l'enriquiment del vocabulari, el coneixement i l'ús de termes i conceptes propis de l'anàlisi del social.

OBJECTIUS GENERALS D'ETAPA DE LA EDUCACIÓ SECUNDÀRIA OBLIGATÒRIA

L'educació secundària obligatòria ha de contribuir a desenvolupar en l'alumnat les capacitats que els permeten:

1. Conèixer, assumir responsablement els seus deures i exercir els seus drets en el respecte als altres, practicar la tolerància, la cooperació i la solidaritat entre les persones i grups, exercitar-se en el diàleg, refermant els drets humans com a valors comuns d'una societat plural, oberta i democràtica, i preparar-se per a l'exercici de la ciutadania democràtica.
2. Adquirir, desenvolupar i consolidar hàbits de disciplina, estudi i treball individual i en equip com a condició necessària per a una realització eficaç dels processos de l'aprenentatge i com a mitjà de desenrotllament personal.
3. Fomentar actituds que afavorisquen la convivència en els àmbits escolar, familiar i social.
4. Valorar i respectar, com un principi essencial de la nostra Constitució, la igualtat de drets i oportunitats de totes les persones, amb independència del seu sexe, i rebutjar els estereotips i qualsevol discriminació.
5. Enfortir les seues capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat i en les seues relacions amb els altres, així com rebutjar la violència, els prejudicis de qualsevol tipus, els comportaments sexistes i resoldre pacíficament els conflictes.
6. Desenvolupar destreses bàsiques en la utilització de les fonts d'informació per a adquirir, amb sentit crític, nous coneixements. Adquirir una preparació bàsica en el camp de les tecnologies, especialment les de la informació i la comunicació.
7. Concebre el coneixement científic com un saber integrat que s'estructura en distintes disciplines, així com conèixer i aplicar els mètodes per a identificar els problemes en els diversos camps del coneixement i de l'experiència.
8. Desenvolupar l'esperit emprenedor i la confiança en si mateix, la participació, el sentit crític, la iniciativa personal i la capacitat per a aprendre a aprendre, planificar, prendre decisions i assumir responsabilitats, així com valorar l'esforç amb la finalitat de superar les dificultats.
9. Comprendre i expressar amb correcció textos i missatges complexos, oralment i per escrit, en valencià i en castellà. Valorar les possibilitats comunicatives del valencià com a llengua pròpia de la Comunitat Valenciana i com a part fonamental del seu patrimoni

cultural, així com les possibilitats comunicatives del castellà com a llengua comuna de totes les espanyoles i els espanyols i d'idioma internacional. Iniciar-se, així mateix, en el coneixement, la lectura i l'estudi de la literatura d'ambdós llengües.

10. Comprendre i expressar-se en una o més llengües estrangeres de manera apropiada.

11. Conèixer els aspectes fonamentals de la cultura, la geografia i la història de la Comunitat Valenciana, d'Espanya i del món; respectar el patrimoni artístic, cultural i lingüístic; conèixer la diversitat de cultures i societats a fi de poder valorar-les críticament i desenvolupar actituds de respecte per la cultura pròpia i per la dels altres.

12. Conèixer i acceptar el funcionament del cos humà i respectar les diferències. Conèixer i apreciar els efectes beneficiosos per a la salut dels hàbits d'higiene, així com de l'exercici físic i de l'adequada alimentació, incorporant la pràctica de l'esport i l'educació física per a afavorir el desenrotllament personal i social.

13. Analitzar els mecanismes i valors que regeixen el funcionament de les societats, en especial els relatius als drets, deures i llibertats de les ciutadanes i dels ciutadans, i adoptar judicis i actituds personals respecte a aquests.

14. Valorar críticament els hàbits socials relacionats amb la salut, el consum responsable, l'atenció dels éssers vius i el medi ambient, i contribuir-ne així a la conservació i millora.

15. Valorar i participar en la creació artística i comprendre el llenguatge de les distintes manifestacions artístiques, utilitzant diversos mitjans d'expressió i representació.

16. Analitzar i valorar, de manera crítica, els mitjans de comunicació escrita i audiovisual.

1. EDUCACIÓ PER A LA CIUTADANIA I ELS DRETS HUMANS

1.1 OBJECTIUS GENERALS

L'ensenyament de l'Educació per a la ciutadania i els drets humans en esta etapa tindrà com a objectiu el desenvolupament de les capacitats següents:

1. Reconèixer la condició humana en la seua dimensió individual i social.
2. Reconèixer la relació existent entre la llibertat i la responsabilitat individuals.
3. Conèixer i valorar la igualtat essencial dels sers humans.
4. Desenrotllar i expressar les actituds necessàries per a crear un bon clima de convivència en l'escola, en la família i amb els amics.
5. Conèixer la Declaració Universal dels Drets Humans, la seua història, els problemes a què s'enfronta la seua implantació i el seu valor com a projecte moral.
6. Reconèixer els drets de les dones, valorar la diferència de sexes i la igualtat de drets entre ells i rebutjar els estereotips i prejudicis que suposen discriminació.
7. Conèixer i apreciar els principis que fonamenten els sistemes democràtics, les institucions i el funcionament de la Generalitat, de l'Estat espanyol i de la Unió Europea.
8. Conèixer i valorar la Constitució Espanyola i l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana, i identificar els valors que els fonamenten.
9. Valorar la importància de la participació en la vida política i social.
10. Assumir el principi de correlació entre deures i drets i reconèixer les virtuts cíviques.
11. Promoure el coneixement i la valoració de les principals normes de circulació.
12. Valorar la seguretat viària.

1.2 CONTINGUTS

Bloc 1. Relacions interpersonals i participació

- L'autonomia personal: Llibertat i responsabilitat.
- La igualtat essencial de tots els sers humans. La no-discriminació. Crítica als prejudicis socials.
- Les relacions humanes. La família en el marc de la Constitució.
- La convivència en l'escola. La participació en el centre educatiu. Òrgans de participació.

-La solidaritat: Voluntariat, ONGs...

Bloc 2. Drets i deures ciutadans

- Els drets humans: història: el drets en la Declaració de la Revolució Francesa, el desenvolupament del moviment feminista en el s.XIX; i situació actual.

Bloc 3. La ciutadania en un món global

- Els conflictes en el món actual: terrorisme, fanatismes (religiós, polítics..). Accions individuals i col·lectives en favor de la pau, seguretat i llibertat. El paper dels organismes internacionals. Dret internacional humanitari.

- La pobresa en el món i les seues causes. La lluita contra la pobresa i l'ajuda al desenvolupament.

- Cap a un món més interdependent: La globalització.

Bloc 4. Les societats democràtiques del segle XXI

- Les societats democràtiques com a societats plurals i obertes: Les democràcies representatives. El Parlament. La participació dels ciutadans. Les eleccions. L'opinió pública. El model polític espanyol. La Unió Europea.

- La societat de consum. Drets i deures de les persones com a consumidores. La publicitat i la seua influència en la societat actual.

- La protecció civil. Catàstrofes naturals i provocades. La circulació viària i la responsabilitat ciutadana. Accidents de circulació: causes i conseqüències.

Hi ha un bloc de continguts procedimentals que s'han d'aplicar en tota la resta dels temes i que consisteix en aprendre a exposar les opinions, elaborar judicis propis, dialogar, aprendre a debatre, comparar textos...

Durant el present curs aquests continguts aniran en relació amb el desenvolupament dels objectius del mil·lenni dins del projecte europeu Comenius en el que es troba immers el nostre centre..

1.3 METODOLOGIA I AVALUACIÓ

Com la pròpia normativa indica, aquesta ha de ser **activa** possibilitant en tot moment la **interacció professorat- alumnat**. Aquest ha de comportar sempre la revisió dels continguts apresos, tant procedimentals com conceptuals mitjançant l'elaboració de:

1. fitxes de treball,
2. esquemes,
3. xicotetes síntesis,
4. mapes conceptuals molt bàsics.
5. lectura dirigida d'imatges.
6. lectures de textos d'una dificultat adaptada a aquest nivell.
7. exercicis de memorització de conceptes bàsics però generals.
8. realització de definicions senzilles...

Pel que fa a les proves que puntuaran l'evolució de la matèria, no tenim prevista una sola prova (el tradicional examen) per a valorar els continguts conceptuals, donat el caràcter interactiu i la manca de temps, seran totes les activitats anteriorment mencionades, quines generaran el resultat final d'avaluació. **Enguany l'alumnat de 2n B i D treballarà el llibre "El hombre que plantaba árboles" de Jean Giono.**

1.4 CRITERIS D'AVLUACIÓ

1. Valorar la llibertat com a projecte de construcció personal.
2. Descobrir els sentiments propis i els dels altres en les relacions interpersonals.
3. Raonar les motivacions de les conductes i eleccions tant pròpies com alienes.
4. Participar en la vida del centre i usar el diàleg per a superar els conflictes en les relacions escolars i familiars.

5. Identificar i rebutjar tota forma de discriminació. Respectar les diferències personals i mostrar autonomia de criteri.
6. Identificar els principis bàsics de les declaracions internacionals dels drets humans i la seua evolució.
7. Distingir i rebutjar situacions de violació dels drets humans.
8. Reconèixer i rebutjar les desigualtats de fet i de dret, en particular les que afecten les dones.
9. Reconèixer els principis democràtics, les institucions fonamentals, l'organització, funcions i formes d'elecció dels òrgans de govern municipals, de la Comunitat Valenciana i de l'Estat espanyol, d'acord tot això amb la Constitució Espanyola i l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana.
10. Valorar la importància fonamental de la participació en la vida política.
11. Reconèixer les funcions que la Constitució assigna a les Forces Armades i als cossos de seguretat de l'Estat.
12. Conèixer les arrels de la pobresa, els diferents tipus de conflictes a què s'enfronta el món actual i els problemes que planteja la seua solució.
13. Conèixer els trets principals de la globalització i valorar la seua capacitat per a generar desenrotllament.
14. Conèixer les principals causes i conseqüències dels accidents de circulació.
15. Identificar els principals senyals i normes de circulació.
16. Distingir i valorar els conceptes de seguretat activa i passiva en els diversos àmbits de la circulació.

Els objectius que acabem d'enumerar (que es convertiran durant el curs en conceptes a aprendre, relacions entre ells, utilització en diferents contextos...) no seran avaluats amb una sola prova (el tradicional examen) sinó mitjançant totes les activitats que es mencionen a continuació, quines generaran el resultat final d'avaluació. El percentatge per a cadascú dels apartats serà inicialment 40% / 30% / 30%, però es deixa oberta la possibilitat de modificar-lo si la dinàmica del curs ho demandara. Així doncs:

El **continguts conceptuals (40%)** seran avaluats bàsicament mitjançant:

- Elaboració de mapes conceptuals molt bàsics.
- Lectura i anàlisi dirigit d'imatges.
- Lectures i treball de textos d'una dificultat adaptada a aquest nivell.
- Treball sobre documentals i/o pel·lícules
- Exercicis de memorització de conceptes bàsics però generals.
- Realització de definicions senzilles.
- Redaccions...
- Exàmens escrits u orals

Els **continguts procedimentals (30%)** seran avaluats mitjançant:

- Primer i fonamentalment amb un control de la **llibreta de classe** que ha de tindre totes les activitats que es desenvolupen dins de classe o que la professora contemple com a deures per a casa.
- Elaboració de síntesis.
- Elaboració d'esquemes.
- Elaboració de fitxes...

Els **continguts actitudinals (30%)** seran avaluats segons:

- L'actitud que cada persona tindrà dins de l'aula tant en relació amb el professor7a com a la resta de les companyes i companys. Un comportament que trenque el clima de treball en classe serà considerat incompatible amb els objectius que s'han d'assolir en aquesta matèria i per tant faria impossible aprovar-la.
- Tindre el quadern de classe actualitzat i entregat correctament en cada avaluació serà condició indispensable per a aprovar aquest apartat.

1.5 TEMPORALITZACIÓ

Aquesta matèria té assignada una hora setmanal, temps clarament insuficient per a obtenir una anàlisi detinguda de cadascú dels blocs temàtics proposats, no obstant això, aquells que resulten imprescindibles pel que fa a la universalització dels seus continguts com ara la reflexió sobre la pròpia identitat, els DD.HH. o les constitucions democràtiques que regeixen la nostra convivència, tindran una major presència horària. La seqüenciació restaria de la manera següent:

1a Avaluació: 12 hores lectives. Primer i segon bloc temàtic.

2n Avaluació: 12 hores lectives. Tercer bloc temàtic.

3a Avaluació: 10 hores lectives. Quart bloc temàtic.

1.6 ACTIVITATS DE RECOLZAMENT

El departament de filosofia ha establert una línia conjunta d'actuació amb el departament de psicopedagogia per tal d'atendre al alumnat que tenim amb necessitats educatives especials, així com amb l'alumnat que manifesta problemes de disrupció en l'aula. Aquesta col·laboració consisteix en adequar materials i ritmes de treball i entrega, així com assignar activitats diferenciades, per tal que puguen assolir els objectius bàsics.

2. EDUCACIÓ ETICO-CÍVICA

2.1 OBJECTIUS GENERALS

L'ensenyament de l'Educació eticocívica en esta etapa tindrà com a objectiu el desenvolupament de les capacitats següents:

1. Conèixer i comprendre els trets específics que fonamenten la moralitat humana; valorar el significat de la dignitat personal, de la llibertat, del bé i de la veritat; reflexionar sobre els principis que orienten la conducta.
2. Comprendre la gènesi dels valors i de les normes morals, plantejant el problema de la seua fonamentació, amb especial referència als valors que arrepleguen la Declaració Universal dels Drets Humans, la Constitució Espanyola i l'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana.
3. Conèixer les principals teories ètiques, tractant de comprendre les seues aportacions originals i les seues propostes sobre els principals problemes morals de la nostra època.
4. Identificar i analitzar els principals conflictes morals del món actual en què es manifesten tesis antropològiques i ètiques diferents.
5. Analitzar el pluralisme cultural i moral de les societats modernes, i identificar les raons en què es recolzen els distints plantejaments ètics que hi conviuen.
6. Identificar i analitzar les diferents formes d'organització política de les societats actuals, sobretot el sistema democràtic i l'Estat social de dret, valorar críticament els seus èxits, les seues deficiències i el seu horitzó ètic de recerca de justícia i llibertat.
7. Adquirir una independència de criteri i judici crític, per mitjà de la reflexió racional dels problemes ètics, i valorar l'adquisició d'hàbits de conducta moral que planifiquen la pròpia vida.

2.2 CONTINGUTS

El que a continuació s'exposa és el programa oficial contemplat tant per la LOE com pel Decret 112 de la Generalitat Valenciana, aquesta organització ha sigut posteriorment reestructurada per tal de poder ser impartida de manera més organitzada, atenent a criteris conceptuals, en els tres trimestres que componen el curs acadèmic.

Bloc temàtic 1. Continguts comuns

1. Utilització del diàleg i del debat en el plantejament dels conflictes i dilemes morals, estimulant la capacitat argumentativa.
2. Anàlisi comparativa i avaluació crítica d'informacions proporcionades per diverses fonts sobre un mateix fet o qüestió d'actualitat.
3. Reconeixement i valoració de les violacions de drets humans i de llibertats i de les injustícies en el món contemporani.
4. La llibertat i la justícia com a objectius de les nostres formes de vida.
5. Participació en projectes que impliquen solidaritat dins i fora del centre.

Bloc temàtic 2. Identitat i alteritat. Educació afectiu- emocional

1. La persona com subjecte moral.
2. La resposta ètica als interrogants del ser humà.
3. La dignitat humana. El respecte a cada ser humà, amb independència de qualsevol condició o circumstància personal o social.
4. La persona com a ser social. L'obertura als altres. Les relacions interpersonals. La violència com a mal moral.
5. Les emocions: la seua expressió i el seu control.
6. La convivència. Actituds socials i criteris morals. El reconeixement dels drets i el compliment dels deures com a condició imprescindible de la convivència.

Bloc temàtic 3. Teories ètiques

1. L'ètica com a reflexió racional sobre l'acció humana. Fonamentació de la vida moral.
2. Heteronomia i autonomia. Valors i normes morals.
3. Trets fonamentals de les principals teories ètiques. Ètiques dels fins i ètiques del deure.
4. Ètica, dret i política.

Bloc 4. Ètica i política. La democràcia. Els valors constitucionals

1. L'ètica i la política. El problema dels fins i els mitjans. Violència legítima i violència il·legítima.
2. El poder. L'autoritat i la seua legitimació.
3. La democràcia liberal. El govern de la majoria i el respecte als drets individuals.
4. Les institucions democràtiques. La separació de poders. El Parlament com a dipositori de la sobirania nacional; el govern democràtic i el seu control; el poder judicial i el Tribunal Constitucional.
5. L'ordenament jurídic com a instrument de regulació de la convivència. Dret i justícia.
6. Els valors superiors de la Constitució: la igualtat en dignitat i drets. Les llibertats bàsiques i el pluralisme polític. Els drets de les valencianes i dels valencians en l'Estatut d'Autonomia.

Bloc 5. Drets humans i reptes del món actual

1. Els drets humans. Fonamentació ètica. Evolució, interpretacions i defensa activa dels drets humans. Les discriminacions i violacions dels drets humans en el món actual.
2. La globalització. Seguretat jurídica, llibertat i economia de mercat com a motors del desenvolupament. La cooperació internacional. El desenvolupament humà sostenible.
3. La democràcia en el món contemporani. L'extensió de la democràcia. Els totalitarismes del segle XX: dictadures feixistes, comunistes i fonamentalistes.
4. La ciutadania global enfront de les amenaces del nacionalisme exclouent i del fanatisme religiós. Els conflictes armats i l'actuació de la comunitat internacional en defensa de la pau, llibertat i seguretat. La promoció de la pau, la llibertat i la justícia.

Bloc 6. La igualtat entre homes i dones

1. La comuna i la mateixa dignitat de la persona, igualtat en llibertat i diversitat.

2. Situacions de discriminació de les dones en el món. Causes i factors. Igualtat de drets i de fet.
3. La lluita contra la discriminació i la recerca de la igualtat. Prevenció de la violència contra les dones, i la seua protecció integral.

La reestructuració que ha portat endavant el departament restaria de la manera següent:

Tema 1. Què és l'ètica?

- L'ètica com reflexió racional sobre l'acció humana.
- Fonamentació de la vida moral.
- Ètica mínima.
- Ser un subjecte moral.
- Evolució del raonament moral.
- Heteronomia i autonomia moral.
- Valors i normes morals.
- Què he de fer?
- Drets i deures: ingredients de la convivència. Pactes i contractes...

Tema 2. L'Ètica Laica: una ètica per al món contemporani.

- “Si Déu ha mort...”. La resposta ètica als interrogants del ser humà.
- Llibertat, Igualtat i Fraternitat. Valors il·lustrats per a un món en canvi.
- Evolució dels valors il·lustrats: Identitat personal. Dignitat humana. Solidaritat i Sororidad.
- Aportacions del Feminisme com teoria crítica representativa d'aquests valors.
- El problema de la interacció entre l'ètica i la política: un problema de mitjans i fins: El s. XX
- Totalitarismes versus democràcia
- La universalització de les guerres.
- Els drets humans. Fonamentació ètica. Evolució, interpretacions i defensa activa dels drets humans.
- Un exemple de revolució pacífica i permanent: el feminisme.
- El problema de la interacció entre l'ètica i la política: un problema de mitjans i fins: El s. XXI:
- La globalització. La cooperació internacional. El desenvolupament humà sostenible.
- La ciutadania global.
- Els drets humans. Fonament ètic. Evolució, interpretació i defensa dels mateixos.

Els continguts conceptuals que sustenten aquest tema es treballaran mitjançant els objectius del mil·lenni dins del projecte Comenius en el que es troba immers el nostre centre.

Tema 3. Característiques fonamentals de les principals teories ètiques. Ètiques de fins i ètiques del deure.

Tema 4. Continguts comuns:

Al tractar-se d'un bloc referit als continguts procedimentals i actitudinals, serà contemplat de manera transversal en cadascun dels temes.

- Utilització del diàleg, l'argumentació i del debat en la reflexió sobre els conflictes i dilemes morals.
- Anàlisi comparativa i avaluació crítica de les informacions proporcionades per diverses fonts sobre un mateix fet o qüestió d'actualitat.
- Reconeixement i valoració de les violacions de drets humans i de llibertats i de les injustícies en el món contemporani.
- La llibertat i la justícia com objectius de les nostres formes de vida.
- Participació en projectes que impliquen solidaritat dins i fora del centre.

2.2. MATERIAL DE CLASE

- Aquesta matèria se utilitzarà llibre de text en alguns grups i en altres unitats didàctiques fotocopiades.
- Aquesta matèria necessita quadern de classe.

2.3. LECTURA

L'alumnat efectuarà durant el present curs dues lectures, una comuna i que guarda relació amb el projecte Comenius: "L'home que plantava arbres" de Jean Giono, i una segona lectura, a triar pel alumnat, d'un llistat que es donarà a classe.

2.4. TEMPORALITZACIÓ

- La 1ª avaluació ocuparà el primer tema.
- La 2ⁿ avaluació ocuparà el segon tema i lectura.
- La 3ª avaluació ocuparà el tercer tema i lectura.

2.5 CRITERIS D'AVALUACIÓ

1. Conèixer els trets propis de la moralitat humana i els conceptes bàsics de l'estructura moral dels sers humans, com ara la dignitat personal, el valor, la norma, el deure i la responsabilitat moral.
2. Conèixer i exposar de manera adequada les principals teories ètiques. Distingir les diferències i similituds que existeixen entre elles.
3. Identificar i expressar de manera fonamentada els principals conflictes morals del món actual en què es presenten d'una manera clara posicions ètiques diferents o oposades.
4. Reconèixer els drets humans com a la principal referència ètica i identificar l'evolució dels drets cívics, polítics, econòmics, socials i culturals.
5. Conèixer i expressar de manera correcta i raonada la noció de sistema democràtic i de l'Estat social de dret com a forma d'organització política a Espanya i en el món.
6. Conèixer i expressar adequadament els principals nuclis conceptuals d'alguns sistemes ètics occidentals que més han contribuït al reconeixement de les llibertats i els drets de les persones en tot el món.
7. Analitzar les causes que provoquen els principals problemes de naturalesa social i política del món actual. Reconèixer la falta de llibertat, seguretat i justícia com a factors determinants en l'aparició de la discriminació i la pobresa.
8. Analitzar els conflictes més rellevants del món actual. Identificar les amenaces a la llibertat i a la pau (totalitarismes, fanatismes, nacionalismes etc.).
9. Analitzar el camí recorregut cap a la igualtat de drets de les dones, rebutjar tota possible discriminació i violència contra elles.
10. Utilitzar el diàleg com a mitjà adequat per a justificar les pròpies posicions ètiques i per a refutar les alienes.

2.6 AVALUACIÓ DE LA MATERIA

Aquesta assignatura **s'avaluarà** trimestralment d'acord a **tres criteris**:

2. Continguts **conceptuals**: arreglats en un **examen**. S'efectuarà **un per trimestre**. (**50% de la nota**)
3. Continguts **procedimentals**: **exercicis amb apunts**, treball amb **textos**, **mapes conceptuals**, **redaccions**, **síntesis**, **la lectura** (serà el **30%**)
4. Continguts **actitudinals**: **treball fet**, **assistència**, **resums d'inici de classe...** (serà el **20%**) *Aquest percentatge està subjecte a modificacions segons el treball i la marxa de cada curs i previ acord del departament.*

2.7 ACTIVITATS DE RECOLZAMENT

El departament de filosofia ha establert una línia conjunta d'actuació amb el departament de psicopedagogia per tal d'atendre al alumnat amb necessitats, així com amb

l'alumnat que manifesta problemes de disrupció en l'aula. Aquesta col·laboració consisteix en adequar ritmes de treball, així com assignar activitats diferenciades, per tal que puguin assolir els objectius bàsics que els possibiliten la obtenció del títol de graduat.

3. TREBALL MONOGRÀFIC D'INVESTIGACIÓ.

3.1 CONTINGUTS

El temes del treball d'investigació que presenta el nostre departament són:

1. El nazisme i les seues conseqüències per al desenvolupament sociopolític i ètic de l'Europa del s.XX.
2. Les mirades oblidades: La història de les dones i les noves masculinitats.

3.2. METODOLOGIA

Aquesta matèria és bàsicament metodològica, raó per la qual el que es donarà a l'alumnat és una guia per fer:

1. Una història de vida o bé
2. Un treball d'investigació.

3.3 CRITERIS D'AVALUACIÓ

S'avalua tenint en compte el treball realitzat durant l'elaboració del mateix així com l'informe escrit que es presenta al final.

Especialment es tindrà en compte:

- Estructuració adequada del treball (introducció, descripció del treball realitzat, resultats, discussió, conclusions, bibliografia, annexos,...)
- Ús adequat de la llengua. Adequació del llenguatge i el vocabulari al tema estudiat i nivell de l'alumne.
- Capacitat de síntesi.
- Esforç, responsabilitat i constància durant el desenvolupament del treball.
- Capacitat d'organitzar el treball, planificació adequada de la investigació, creativitat, iniciativa, grau d'autonomia. Capacitat per a resoldre els problemes presentats.
- Idoneïtat de les fonts d'informació i capacitat d'obtenir dades significatives per al desenvolupament del treball.

A més d'aquestes capacitats generals s'avaluaran altres específiques, pròpies de cada tipus de treball.

3.4 TEMPORALITZACIÓ DELS CRITERIS D'AVALUACIÓ.

- 1a Avaluació: 12 hores lectives.
- 2n Avaluació: 12 hores lectives.
- 3a Avaluació: 10 hores lectives.

En la primera avaluació es valorarà la planificació i la recerca d'informació per part de l'alumnat. Per a això es presentarà un esborrany, on s'indique com es va realitzar el treball, els materials necessaris i la informació cercada.

En la segona avaluació es valorarà les dades i la informació arreflegada sobre el tema a realitzar. Per a això presentarà tota la informació que es va utilitzar per a la realització del treball, com fitxes, quaderns, gràfiques, comentaris, etc.

En la tercera avaluació es valorarà el treball final realitzat per l'alumne/a. Aquest treball o informe final haurà de ser coherent i continu al presentat al llarg del curs.

A més a més **en cada trimestre** es visionarà una pel·lícula relacionada directament amb la temàtica a investigar i s'efectuarà un treball sobre ella.

La nota de cada avaluació serà el resultat del treball d'investigació (50% en la primera i segona avaluació, 60% en la tercera) i del treball sobre els films (50%, 50% i 40% respectivament)

4. PSICOPEDAGOGÍA

1.1 CONTINGUTS

Tema 1. La psicopedagogia: la ciència de la conducta i dels processos mentals. Aquest nucli ofereix una primera caracterització o perfil de la psicopedagogia i pretén aclarir certes imprecisions o idees preconcebudes, així com desfer alguns mites creats entorn d'ella; imprecisions, idees errònies i mites que de manera especial en el cas concret de la psicopedagogia es desenvolupen i expandeixen amb increïble celeritat. Aquest és un capítol ideal per a desenvolupar l'esperit crític de l'alumne. De fet, no existeix en l'actualitat un únic acostament o sistema amb el qual tots els psicòlogues es mostren d'acord, sinó que per contra hi ha una gran diversitat tant en l'especialització professional i científica com en les àrees d'interès i àmbits d'actuació, la qual cosa justifica la consideració crítica dels problemes i temes que preocupen, estudien i persegueixen resoldre els psicòlegs.

Tema 2. La Percepció: Aquest nucli està dedicat a l'anàlisi de la percepció i a l'estudi de tres grans eixos, entorn dels quals s'articula:

- 1 . En el primer, es tracta dels processos de selecció a través dels quals triem de milions de missatges sensorials separats, aquell que eventualment serà processat.
- 2 . En el segon, s'al·ludiria al procés d'organització que es regeix segons determinats principis com el de figura i fons, proximitat, continuïtat, clausura o tancament, contigüïtat, similitud i contrast.
- 3 . Finalment, el tercer eix se centra en la interpretació, que és l'estat final de la percepció i que pot estar influenciada per experiències prèvies, expectatives perceptuals, factors culturals, necessitats i interessos i marcs de referència.

Tema 3. L'aprenentatge: En aquest nucli s'analitza el procés de seleccionar, organitzar i interpretar les dades sensorials en representacions mentals del món. En aquest s'estudia el procés a través del qual la nostra conducta o potencial conductual canvia com resultat de la pràctica o experiència. Es respon al següent interrogant com aprenem?... Es pretén que l'alumne arribe a comprendre amb la resposta a aquesta pregunta, un dels temes fonamentals de la psicopedagogia, com és tot el relacionat amb els processos de l'aprenentatge i les lleis i principis que ho regeixen.

Tema 4: Motivació i emoció: Es pretén amb aquest nucli que l'alumne conega millor la seua pròpia realitat interpersonal i responga de manera científica a les principals causes del comportament humà i als sentiments o respostes afectives que resulten de l'excitació psicològica i fisiològica. Per a això, el nucli es podria estructurar en tres eixos.

- 1 . En el primer, es tracta que l'alumne adquirisca els coneixements necessaris sobre els «perquè» interns i externs de la conducta, per a això s'estudiarien les teories instintives i de l'impuls i les teories cognitives i dels incentius respectivament.
- 2 . El segon, es refereix a les emocions i a la seua estructura. Es tracten els aspectes fisiològics, els cognitius, els conductuals i l'experiència subjectiva. No pot faltar en aquest nucli el debat entre l'innat i l'après i la comunicació.
- 3 . El nucli finalitza amb l'anàlisi d'aspectes i problemes específics del nostre àmbit sociocultural com el control de pes, les causes de l'anorèxia nerviosa, problemes emocionals, els amants del risc, la gelosia.

Tema 5: La Personalitat: En el present nucli es tracta que els alumnes coneguen en profunditat les principals teories de la personalitat.

- 1 . Es comença per les teories més clàssiques com el psicoanàlisi, i incidint després en les més modernes com les teories cognitives, juntament amb les polèmiques més significatives que han enriquit aquest important àmbit de la psicopedagogia.
- 2 . En una segona part es descriuen els principals instruments que els psicòlegs, tant en les seues investigacions com en la pràctica professional, utilitzen per a avaluar la

personalitat. En aquest apartat es tracten els problemes ètics derivats de la utilització dels instruments de mesura de la personalitat.

Tema 6: La Interacció social: En aquest nucli s'analitza la manera recíproca que els individus i grups influeixen en la conducta, i com aquesta es converteix al seu torn en un estímul que provoca respostes en els altres. Aquest nucli s'organitzaria en quatre eixos fonamentals.

- 1 . El primer es refereix a la percepció social, als processos d'atribució i a la formació d'impressions.
- 2 . El segon se centra en les actituds, en la seua formació, en la relació actitud-conducta i en el prejudici.
- 3 . El tercer analitza la conducta altruista i prosocial.
- 4 . Finalment, el quart nucli tracta de la conducta agressiva i de la violència.

Tema 7: Viure en societat: En aquest nucli s'estudien les influències socials més àmplies com grups i institucions i en quina mesura afecten la conducta de l'individu. S'analitzen diferents formes d'influència social o d'utilització del poder, amb atenció especial a la conformitat, complaença i obediència. El nucli s'estructura en tres eixos.

- 1 . En el primer es tracta que els alumnes compreguen les relacions entre autoritat i obediència i de les repercussions que aquestes relacions podrien tenir en diferents contextos i situacions socials.
- 2 . En el segon eix, es tracta de la conducta humana en els grups.
- 3 . I en el tercer, s'analitzen les relacions entre els processos psicològics i el medi ambient.

4.2 CRITERIS D'AVUACIÓ.

- Diferenciar les aportacions de la Psicopedagogia científica a l'estudi dels problemes humans d'altres formes, científiques i no científiques, d'acostar-se a ells, mitjançant l'anàlisi de les pròpies intuïcions psicològiques de l'alumne o alumna, de les especulacions de caràcter no científic, i de les aportacions d'altres ciències i sabers.
- Conèixer i identificar els principals enfocaments o teories vigents en la Psicopedagogia, comprenent les seues diferències metodològiques i les diferents concepcions que mantenen sobre la conducta humana.
- Arribar a una visió del ser humà com unitat biopsíquica a través de la identificació i el treball amb casos, experiments i situacions concretes en les quals mostre la interacció entre el fisiològic, el mental i el conductual, i en les quals siga necessari emprar, relacionar i integrar els conceptes psicofisiològics pertinents.
- Conèixer aspectes bàsics dels principals processos cognitius (atenció, percepció, memòria, llenguatge, intel·ligència, etc.), la seua estructura, funcionament i interacció, així com alguns dels models teòrics i metodologies que s'hagen revelat com més importants per a l'estudi dels mateixos.
- Utilitzar els coneixements adquirits per a analitzar els propis problemes i dificultats en l'aprenentatge, la comprensió o la comunicació amb els altres.
- Comprendre els principals motius, emocions i afectes que estan influïnt en la conducta humana, així com els processos mitjançant els quals s'adquireixen i les tècniques d'intervenció a través de les quals es poden modificar.
- Descriure i dilucidar fenòmens que duguen a representar la conducta en estructures i processos de personalitat, mitjançant l'anàlisi de la mateixa, mitjançant alguna o algunes de les teories més importants i/o mitjançant l'estudi de casos, problemes o situacions pròximes que es posen de manifest tant els antecedents causals de la personalitat com els conseqüents.

- Relacionar els components genètics i ambientals de la conducta entre si, i amb la dimensió temporal, mitjançant l'estudi de la gènesi, influx de l'experiència, i nivells d'evolució dels elements afectius, socials i cognitius de la conducta
- Reconèixer i identificar els principals àmbits d'aplicació i intervenció de la Psicopedagogia, diferenciant les aportacions dels diferents enfocaments i coneixent com s'apliquen algunes de les tècniques d'intervenció més usuals a problemes determinats, amb especial atenció per a aquelles aportacions que la Psicopedagogia pugui fer per a la millora de la qualitat de vida de les persones.

4.3 .AVALUACIÓ

- Treballs d'investigació.
- Proves escrites. On es valorarà:
 - Adequació pregunta/resposta.
 - Capacitat de síntesi.
 - Capacitat de definició.
 - Capacitat d'argumentació.

Les estratègies d'avaluació s'agrupen en dos grans grups: l'observació directa i el plantejament de situacions encaminades a avaluar aspectes concrets del procés. La nota de cada avaluació serà la suma d'un examen que valdrà el 35% de la nota final i per al 65% restant de la nota final, es valorarà els treballs de lectura 35% i l'actitud dels alumnes/as 30%. Serà necessari arribar a una avaluació positiva de cinc sobre deu, en cadascuna de les parts, per a procedir al percentatge de la nota final. La nota final del curs serà la suma de les avaluacions al llarg del curs. L'avaluació serà contínua, considerant que està es perden quan es falta sense causa justificada més del 30% de les hores lectives d'un trimestre.

5. FILOSOFIA I CIUTADANIA

5.1 INTRODUCCIÓ

La matèria de batxillerat Filosofia i ciutadania pretén ser una introducció a la filosofia i a la reflexió filosòfica.

La filosofia és una activitat reflexiva i crítica que, a partir de les aportacions de les ciències i d'altres disciplines, pretén realitzar una síntesi global sobre el que és l'home, el coneixement, la conducta adequada i la vida social i política. Després d'un primer contacte amb els plantejaments ètics en l'etapa anterior, és en batxillerat quan els alumnes inicien una aproximació sistemàtica a la filosofia; d'ací que siga necessari començar la matèria per l'estudi del que constitueix la reflexió filosòfica i el seu mètode de treball.

Partint de l'anàlisi dels distints tipus de coneixement i de l'especificitat del coneixement científic, es tracta que l'alumne descobreixca el paper i lloc de la filosofia en el conjunt del saber, identificant igualment les seues peculiaritats i diferències en relació amb la ciència.

L'estudi dels tipus d'activitat filosòfica, de la racionalitat teòrica i de la racionalitat pràctica, porta a considerar les principals preguntes que, al llarg de la història, s'ha anat plantejant la filosofia, arribant a poc a poc a aquelles més pròximes a la vida en comú dels ciutadans, objecte de la segona part de la matèria.

Per això, després de l'enumeració dels procediments comuns que han de tractar-se al llarg de tots els temes, el primer nucli temàtic analitza la caracterització del saber filosòfic, distingint-lo d'altres tipus de saber i analitzant les relacions i diferències que manté amb la ciència.

L'estudi de les dos grans dimensions de la racionalitat, el seu vessant teòric i la seua vessant pràctica, deixa pas a la consideració dels problemes i preguntes fonamentals que s'ha plantejat la filosofia al llarg de la seua història. Es busca amb això proporcionar

als alumnes i alumnes una visió global del que representen els distints sabers i creences, així com una visió integrada del quefer filosòfic, abordant de manera global tots els problemes filosòfics de manera que siga possible assimilar el que ha suposat la filosofia com saber sobre la totalitat de l'experiència humana.

Després d'esta breu aproximació al que és el saber filosòfic, es planteja l'estudi de les distintes dimensions del ser humà, la biològica, la sociocultural i la simbòlica, obrint pas a la consideració de les distintes antropologies, les diferents concepcions filosòfiques del ser humà dutes a terme al llarg de la història del pensament.

Una vegada tractat el que és el saber filosòfic i les distintes concepcions del ser humà, s'obri pas a la fonamentació de la filosofia moral i política. Així, culmina la proposta d'Educació per a la ciutadania que els alumnes han desenvolupat al llarg de l'educació obligatòria.

Durant tres cursos els alumnes han pogut estudiar, analitzar i reflexionar sobre alguna de les característiques més importants de la vida en comú i de les societats democràtiques, sobre els principis i drets establits en la Constitució espanyola i en les Declaracions dels Drets Humans, així com sobre els valors comuns que constitueixen el substrat de la ciutadania democràtica en un context global.

Continuant amb la reflexió iniciada en l'últim curs d'educació secundària obligatòria, es tracta ara que els alumnes puguin raonar i aprofundir conceptualment en les bases que constitueixen la societat democràtica, analitzant els seus orígens al llarg de la història, la seua evolució en les societats modernes i la fonamentació racional i filosòfica dels drets humans

Esta reflexió filosòfica sobre les qualitats, drets i deures del ciutadà deu, per tant, tindre una orientació interdisciplinària per a poder descriure i fonamentar adequadament els rols de l'ofici de ciutadà; per això, partint de les aportacions de l'antropologia filosòfica i cultural, vistes en la primera part, incorporarà també les teories ètiques, les aportacions de la sociologia, de les ciències econòmiques i de les teories polítiques que tenen el seu origen en l'individualisme, el liberalisme, el socialisme, el col·lectivisme i el personalisme.

Així, les bases psicològiques, sociològiques, legals i morals sobre les quals es constitueix la vida en comú donen pas a l'estudi dels distints tipus de vida en societat i, a partir d'ací, de l'aparició de l'Estat, de les seues formes i de les característiques que definixen l'Estat democràtic i de dret. L'origen i legitimació del poder i l'autoritat, les distintes teories sobre la justícia, els problemes derivats de la globalització i mundialització tanquen els temes objecte d'estudi en la matèria.

L'extensió dels valors i plantejaments del que és la ciutadania a tots els àmbits i activitats del centre escolar continua sent un dels aspectes característics de la matèria; per això, lluny de tractar-se una matèria purament teòrica, ha de plantejar-se des d'una dimensió globalitzadora i pràctica, tractant d'estendre a la vida diària dels centres el concepte de ciutadania i l'exercici pràctic de la democràcia, estimulants la participació, l'autoexigència, el concepte de deure moral i el compromís perquè els alumnes s'exerciten com a ciutadans responsables tant en el centre com en l'entorn social.

Culminació de les ensenyances d'Educació per a la ciutadania, Filosofia i ciutadania prepara l'alumnat per a l'estudi en profunditat de la problemàtica filosòfica que es planteja en Història de la filosofia. La matèria té, per tant, un doble caràcter, terminal i propedèutic, que és necessari equilibrar i no decantar exclusivament cap a un dels costats.

5.2 OBJECTIUS GENERALS

L'ensenyament de la Filosofia i ciutadania en el batxillerat tindrà com a finalitat el desenvolupament de les capacitats següents:

1. Identificar i apreciar el sentit dels problemes filosòfics i emprar amb propietat i rigor els nous conceptes i termes assimilats per a l'anàlisi i la discussió.
2. Adoptar una actitud crítica i reflexiva davant de les qüestions teòriques i pràctiques, fonamentant adequadament les idees.
3. Argumentar de manera coherent el propi pensament de forma oral i escrita, contrastant-lo amb altres posicions i argumentacions.
4. Practicar i valorar el diàleg filosòfic com a procés de trobada racional i busca col·lectiva de la veritat.
5. Analitzar i comentar textos filosòfics, tant en la seua coherència interna com en el seu context històric, identificant els problemes que plantegen, així com els arguments i solucions proposades.
6. Utilitzar procediments bàsics per al treball intel·lectual i el treball autònom: busca i selecció d'informació, contrast, anàlisi, síntesi i avaluació crítica de la mateixa, promovent el rigor intel·lectual en el plantejament dels problemes.
7. Adoptar una actitud de respecte de les diferències i crítica abans que res intent de justificació de les desigualtats socials i davant de tota discriminació, ja siga per sexe, ètnia, cultura, creences o altres característiques individuals i socials.
8. Valorar la capacitat normativa i transformadora de la raó per a construir una societat més justa, en la que existisca una verdadera igualtat d'oportunitats.
9. Valorar els intents per construir una societat mundial basada en el compliment dels drets humans, en la convivència pacífica i en la defensa de la naturalesa.
10. Consolidar la competència social i ciutadana fonamentant teòricament el seu sentit, valor i necessitat per a exercir una ciutadania democràtica.
11. Desenvolupar una consciència cívica, crítica i autònoma, inspirada en els drets humans i compromesa amb la construcció d'una societat democràtica, justa i equitativa i amb la defensa de la naturalesa, desenvolupant actituds de solidaritat i participació en la vida comunitària.

5.3 CONTINGUTS

Es presenten quatre nuclis temàtics que inclouen diferents continguts bàsics, que poden servir com a fil conductor perquè els departaments didàctics, en les seues programacions, concreten els temes que puguen resultar de major interès per al seu alumnat, en funció de la modalitat de Batxillerat o de diverses raons educatives.

Al mateix temps, es presenta un nucli transversal, de continguts comuns, perquè es considera que l'alumnat ha de treballar fragments textuais d'autors clàssics i contemporanis sobre els problemes plantejats en el currículum.

1. Continguts comuns.

Com l'objectiu d'este curs és familiaritzar l'alumnat amb categories i argumentacions filosòfiques, s'utilitzarà en cada tema textos filosòfics de mitjana extensió, sense excloure un altre tipus de materials que responguen a tractaments pre-filosòfics o extra-filosòfics de la temàtica en qüestió, però només amb caràcter preparatori i auxiliar. Els textos han de respondre necessàriament a una pluralitat d'orientacions a fi de reproduir davant de l'alumnat la complexitat real dels problemes i de les seues formulacions teòriques. Després de familiaritzar-se amb exemples clars proporcionats pels textos, l'alumnat podrà realitzar activitats de reflexió pròpia, així com participar en debats argumentant les seues pròpies idees.

Així mateix, cal promoure en els estudiants la capacitat de determinar les pròpies necessitats d'informació, concreta i general, i el mode de satisfer-les acudint a obres generals introductòries, diccionaris de Filosofia, etc. La consulta d'obres i diversos materials, en suport paper o a través de la xarxa, per a entendre conceptes o problemes, informar-se sobre autors o situar-los històricament, ensenya formes de treball i modes

d'accés a la informació que seran indispensables per al treball universitari i, en general, per a la formació ulterior.

Els continguts que corresponen a aquest nucli són:

- El pensament lògic argumentat: la dissertació i el debat.
- Anàlisi i comentari de textos filosòfics i de textos jurídics, polítics i sociològics amb base filosòfica, comprnent i emprant amb propietat i rigor els termes i conceptes.
- Els mitjans de consulta: utilització i discriminació de la seua autoritat i validesa, especialment quan es recórrega a les TIC.

2. El saber filosòfic.

- Filosofia, ciència i tècnica. Altres models del saber.
- Les preguntes i problemes fonamentals de la filosofia: realitat, coneixement i acció.
- La filosofia com a racionalitat teòrica: veritat i realitat.
- Relació lingüística i simbòlica del subjecte amb el món.
- La filosofia com a racionalitat pràctica: ètica i filosofia política.

3. El ser humà: persona i societat.

- La dimensió biològica: evolució i hominització.
- Ment i cos: la consciència.
- La dimensió humana i la realitat personal: la dignitat
- La dimensió sociocultural: individu i ser social. La socialització.
- Cultura i civilització. El multiculturalisme
- Concepcions filosòfiques del ser humà.
- El sentit de l'existència i el fet religiós.

4. Filosofia moral i política.

Constituïx l'objecte d'aprenentatge d'aquest apartat l'acció humana com a acció regulada per normes i valors. Es proposen també qüestions filosòfiques relatives a l'organització social i a la relació individu- societat. Atès que en el curs anterior s'han abordat diverses qüestions d'ètica, s'inclou en este apartat la fonamentació de les diverses teories ètiques.

Els continguts que corresponen a aquest nucli són:

- Els fonaments de l'acció moral: llibertat i responsabilitat.
- La justificació moral: juís i arguments morals.
- Ètiques formals i ètiques materials.
- Les teories ètiques davant dels reptes de la societat actual: felicitat, deure i justícia.
- La construcció filosòfica del concepte de ciutadà i de ciutadania gènesi històrica i fonamentació filosòfica.

5. Democràcia i ciutadania.

Davall este títol es contempla la reflexió filosòfica sobre els dificultats i èxits aconseguits en l'interès per construir una societat justa, democràtica i solidària. Inclou també una reflexió filosòfica sobre la ciutadania, estudiada per l'alumnat en l'ensenyança obligatòria.

Els continguts que corresponen a aquest nucli són:

- Origen i legitimitat del poder polític. El contracte social.
- Origen històric i fonaments filosòfics de l'Estat democràtic i de dret.
- Models de democràcies.
- L'acció de l'Estat de Dret: promoure i defendre els drets humans, els valors democràtics i la pau.
- Democràcia mediàtica i ciutadania global.

L'ADAPTACIÓ QUE EL DEPARTAMENT DE FILOSOFIA DEL IES LLOIXA ha fet del temari per tal de poder adequar-lo a les necessitats pedagògiques i temporals queda estructurat al voltant de tres grans blocs temàtics, a més d'un quart

procedimental. Cadascú contempla una sèrie de subapartats que fan coincidir els continguts amb la llei i que apareixen exposats en el DOCV, Decret 102/2008.

1. TEMA I: FILOSOFIA I CIÈNCIA:

- Origen de la filosofia i de la ciència: “pas del mite al logos”; Semblances i diferències: pensament crític, patriarcal...; Les preguntes i problemes fonamentals de la filosofia.
- Classificació de les ciències.
- Corrents filosòfics: “filosofies”.
- El mite de la caverna: una introducció a les diverses dimensions filosòfiques

2. TEMA II. L'ÉSSER HUMÀ COM SUBJECTE DE LA FILOSOFIA:

- Dimensió epistemològica i lingüística.
- Dimensió antropològica: naturalesa i cultura.
- Dimensió ètica
- Dimensió polític- social.

3. TEMA III. FILOSOFIA MORAL I POLÍTICA:

- Els fonaments de l'acció moral: llibertat i responsabilitat.
- Les teories ètiques davant els reptes de la societat actual: felicitat i justícia.
- La construcció filosòfica de la ciutadania: gènesi històrica i fonamentació filosòfica.
- Origen i legitimitat del poder polític.
- Fonaments filosòfics de l'estat democràtic i de dret.
- Legitimitat de l'acció de l'estat per a defensar la pau, els valors democràtics i els drets humans.
- Democràcia mediàtica i ciutadania global.

Els apartats d'aquest darrer tema s'analitzaran mitjançant: “EL PROBLEMA DE LA SOSTENIBILITAT EN EL MÓN ACTUAL”

4. TEMA TRANSVERSAL: Continguts comuns:

Aquests continguts seran avaluables en tots i cadascun dels temes per ésser de caràcter procedimental, així doncs, no s'impartiran de manera aïllada sinó transversal.

- Tractament, anàlisi i crítica de la informació.
- Pràctica del debat i participació en el mateix mitjançant l'exposició raonada i argumentada del propi pensament.
- Anàlisi i comentari de textos filosòfics, jurídics, polítics, sociològics i econòmics, emprant amb propietat i rigor els corresponents termes i conceptes.
- Utilització dels diferents mitjans de consulta sobre els problemes plantejats, incloent les tecnologies de la informació i la comunicació.

Per a ajudar-nos en aquest tema llegirem: “las claves de la argumentación” de Anthony Weston. Ed. Ariel.

5.4 CRITERIS D'AVUACIÓ

1. Reconéixer i explicar amb precisió i rigor l'especificitat de la filosofia distingint-la d'altres sabers o modes d'explicació de la realitat, diferenciant el seu vessant teòric i pràctica, centrant-se en les preguntes i problemes fonamentals. Amb este criteri es tracta de comprovar que es comprèn l'específic del saber filosòfic i el tipus de preguntes que este suposa, així com el grau de precisió i rigor aconseguit amb l'explicació dels conceptes i preguntes plantejades, tant de forma oral com per escrit. Es tractaria no sols de comprendre sinó també de valorar-les aportacions de l'anàlisi filosòfica als grans problemes del nostre temps.
2. Raonar amb argumentacions ben construïdes realitzant una anàlisi crítica i elaborant una reflexió adequada entorn dels coneixements adquirits. Amb este criteri es pretén consolidar i reforçar la capacitat de comprendre i expressar de forma crítica i reflexiva les aportacions més importants del pensament occidental, fugint de la retenció mecànica de dades, de la reproducció acrítica i de la improvisació i superficialitat contràries al processament actiu i reflexiu dels nous conceptes i teories.

Este criteri es podrà comprovar a través de l'anàlisi i comentari de textos, la realització de mapes conceptuals, les proves escrites, les exposicions orals i els treballs monogràfics, entre altres procediments.

3. Exposar argumentacions i compondre textos propis en què s'aconsegueixca una integració de les diverses perspectives i s'avenca en la formació d'un pensament autònom. Este criteri pretén valorar que l'alumnat és capaç de construir i enriquir les seues pròpies opinions treballant de forma activa i constructiva el llegat cultural específic d'esta matèria. Per a comprovar-ho seran idònies les activitats de tipus reflexiu, en les que, de manera significatiu i funcional, es relacionen nous continguts entre si amb àmbits d'experiència, expressant de forma clara i coherent el resultat del treball de comprensió i de reflexió. Alguns elements valuosos en aquest sentit, poden ser: les composicions filosòfiques, les investigacions individuals i en equip, la preparació i realització de debats i el diari de classe.
4. Utilitzar i valorar el diàleg com a forma d'aproximació col·lectiva a la veritat i com a procés intern de construcció d'aprenentatges significatius, reconeixent i practicant els valors intrínsecs del diàleg com el respecte mutu, la sinceritat, la tolerància, en definitiva, els valors democràtics. Amb este criteri es tracta de comprovar el grau de comprensió i interiorització del sentit del diàleg racional i de les condicions necessàries per al seu desenvolupament, la seua execució i la seua plasmació en la pràctica.
5. Obtindre informació rellevant a través de diverses fonts, elaborar-la, contrastar-la i utilitzar-la críticament en l'anàlisi de problemes filosòfics, sociològics i polítics. Este criteri tracta de comprovar la capacitat de seleccionar i manejar informacions diverses, des de les més vivencials fins a les més científiques, passant per les divulgatives i les contingudes en els mitjans de comunicació i d'informació, així com el domini de destreses de caràcter general, com l'observació i la descripció, la classificació i la sistematització, la comparació i la valoració, etc., necessàries per a la utilització crítica de la dita informació.
6. Conèixer i analitzar les característiques específiques d'allò humà com una realitat complexa i oberta de múltiples expressions i possibilitats, aprofundint en la dialèctica naturalesa i cultura, i individu i ser social, que constitueixen a la persona. Este criteri tracta de la capacitat de comprendre i integrar les diverses dimensions del ser humà, incidint en la importància de la construcció social i simbòlica i valorant les concepcions filosòfiques del ser humà i la seua vigència actual.
7. Conèixer i valorar la naturalesa de les accions humanes en tant que lliures, responsables, normatives i transformadores. Amb este criteri es tracta de comprovar la capacitat per a comprendre el sentit de la raó pràctica i la necessitat la llibertat per a realitzar accions morals i, consegüentment, assumir compromisos ètic- polítics tant en l'àmbit personal com social, reflexionant especialment sobre la busca de la felicitat, la justícia i la universalitat dels valors en la societat actual.
8. Comprendre i valorar les idees filosòfiques que han contribuït, en distints moments històrics a definir la categoria de ciutadà i ciutadana, des de la Grècia clàssica fins a la ciutadania global del món contemporani, fent especial èmfasi en la Il·lustració i en la fonamentació dels Drets Humans. Aquest criteri tracta d'avaluar si s'ha comprés la categoria de ciutadà i ciutadana com a tasca històrica inacabada i la seua fonamentació etico-política, així com la importància de reconèixer i practicar les virtuts cíviques que possibiliten una convivència democràtica en el marc universal dels Drets Humans.
9. Reconèixer i analitzar els conflictes latents i emergents de les complexes societats actuals, els seus èxits i dificultats, els seus canvis i reptes més importants que contextualitzen l'activitat sociopolítica del ciutadà, manifestant una actitud crítica abans que res intent de justificació de les desigualtats socials o situacions de discriminació. Aquest criteri ha de comprovar el grau de comprensió dels problemes

socials i polítics més rellevants de la societat actual (anomia, desarrelament, falta de cohesió, debilitat o exacerbació del sentiment de pertinença, conflictes relacionats amb les diferències culturals, amb les desigualtats soci- econòmiques i de gènere, etc.) i els èxits i intents de solució que ofereixen els ordenaments jurídics i els sistemes de participació democràtica. Així mateix, tracta d'avaluar l'actitud que han desenvolupat els alumnes davant dels dits problemes socials i polítics.

10. Assenyalar les diferents teories sobre l'origen del poder polític i la seua legitimació, identificant les que fonamenten l'Estat democràtic i de dret i analitzar els models de participació i d'integració en la complexa estructura social d'un món en procés de globalització. Amb este criteri es tracta de valorar l'assimilació de l'origen i la legitimitat del poder polític, de les diferents concepcions de l'Estat i de la fonamentació i funcionament de la democràcia, analitzant les possibilitats i el deure d'intervenció del ciutadà i de la ciutadana, prenent consciència de la necessitat de participar en la construcció d'un món més humà.

5.5 AVALUACIO DE LA MATÈRIA

La matèria serà avaluada d'acord als següents punts:

1. Proves objectives i de desenvolupament: el primer tipus de prova té com a finalitat comprovar si esteu memoritzant els conceptes i en general la teoria necessària per a poder construir posteriorment un discurs filosòfic o poder entendre el que us presente. Pel que fa a la segona, demostrareu la vostra capacitat per a elaborar una redacció filosòfica, relacionar conceptes, teories, corrents.... **aquestes proves representaran el 70% de la nota.**

2. Treball d'aula: aquest apartat té la finalitat de ajudar-vos en la nota si es dona: el treball i control quotidià de la matèria; una actitud positiva en l'aula tant respecte a aquesta, com a les companyes/ companys i professora i l'assistència regular. **aquest apartat representarà el 30% de la nota.**

El percentatge esta subjecte a modificacions segons la marxa del curs. No hi haurà recuperacions en aquesta assignatura perquè la matèria no la tancarem mai. tindreu oportunitat de compensar unes notes amb unes altres durant el curs.

ABANS DE CONCLoure AQUEST APARTAT CAL MENCIONAR QUE EL DEPARTAMENT DE FILOSOFIA CONTINUA PARTICIPANT EN EL PROGRAMA PLURILINGÜE IMPARTINT FILOSOFIA I CIUTADANIA EN VALENCIÀ. EL CURRÍCULUM DINS D'AQUEST PROGRAMA ÉS EL MATEIX QUE PER A LA RESTA DELS GRUPS DE PRIMER.

6. FILOSOFIA II

6.1 CONTINGUTS:

Els continguts que es proposen per a aquesta matèria giren al voltant dels textos, perquè la finalitat és assolir el que s'acaba d'exposar en la introducció.

Els nuclis específics van ser acordats, a partir dels continguts presents en el DOGV de 29/09/1994, pels coordinadors de filosofia per a la prova homologada de la comunitat valenciana, amb un programa que es mantindrà fins al present curs, el temes d'aquest acord són els següents:

Bloc I .- Filosofia antiga / medieval:

- **Plató, Llibre VI (18 a 21) i VII (1 a 5) de "La República" o**
- **Epicuro: Carta a Meneceo y Séneca: Sobre la vida feliz (1 a 15).**

Bloc II .- Filosofia Moderna:

- **Descartes, "Discurs del Mètode" partes 1,2,3,4.**

- Hume, “Abstract del Tratat de la Naturalesa humana”. 1 a 25

Bloc III .- Filosofia Moderna:

- Kant, “Pròleg a la segona edició de la KRV des de l’inici fins B XXXVII”
- Rousseau, “La professió de fe del vicari saboià”. 1 a 153.

Bloc IV .- Filosofia Contemporànea:

- Nietzsche, “Crepúsculo de los idolos ”. El problema de sócrates. La razón en la filosofía, Cómo el mundo verdadero acaba convirtiendose en una fábula, La moral contra naturaleza y Los mejoradores de la humanidad.
- Marx, “Manifest comunista”. Partes 1 y 2

El temari que s’ha d’impartir constarà de quatre temes, és a dir, de cada bloc, es tria un autor amb la seva obra.:

Bloc I .- Plató, llibre Llibre VI (18 a 21) i VII (1 a 5) de “La República ”

Bloc II .- Descartes, “Discurs del mètode” partes 1,2,3 y 4.

Bloc III .- Kant, “Pròleg a la segona edició de la KRV”.

Bloc IV .- Marx, “Manifest comunista”. 1 y 2.

La finalitat d’aquesta tria és que l’alumnat tinga una perspectiva ampla del que ha suposat el desenvolupament ontològic i epistemològic en el pensament occidental.

6.2 OBJECTIUS GENERALS I ESPECÍFICS

- * Analizar los textos filosóficos atendiendo a la identificación de sus elementos fundamentales (problemas, conceptos y términos específicos) y a su estructura expositiva (tesis, argumentos, conclusiones).
- * Interpretar el sentido de un texto filosófico relacionándolo con su contexto teórico y social, y diferenciando las propuestas que contiene de posiciones posibles sobre el mismo tema.
- * Comentar y enjuiciar críticamente un texto filosófico identificando los supuestos implícitos que lo sustentan, la consistencia de sus argumentos y conclusiones, así como la vigencia de sus aportaciones en la actualidad.
- * Recoger información relevante y organizarla mediante la elaboración de un trabajo monográfico sobre algún aspecto de la historia del pensamiento filosófico.
- * Relacionar los problemas filosóficos estudiados en los núcleos de contenidos con las condiciones históricas, sociales y culturales en las que surgieron y a las que intentaron dar respuesta.
- * Ordenar y situar cronológicamente las diversas interpretaciones filosóficas analizadas en el desarrollo de los núcleos, relacionándolas con las de filósofos anteriores y reconociendo la permanencia e historicidad de las propuestas filosóficas.
- * Analizar críticamente las conceptualizaciones de carácter excluyente y discriminatorio (androcentrismo, etnocentrismo u otras) que aparecen en el discurso filosófico de distintas épocas históricas.
- * Participar en debates sobre algún problema filosófico del presente que suscite el interés de los alumnos, aportando sus propias reflexiones y relacionándolas con otras posiciones previamente estudiadas de épocas pasadas.
- * La realización de diversas pruebas a lo largo del curso, bien orales o escritas, acerca de los diferentes temas impartidos en el aula, siendo obligatorio la realización de todas las pruebas orales o escritas, sino hay una causa debidamente justificada. Se hará una prueba escrita u oral por cada una de las unidades didácticas desarrolladas en el aula.
- * La obligación de una asistencia continua, perdiendo el derecho a la evaluación continua para aquellos alumnos/as, que pierdan sin causa justificada más del 30% de las horas

electivas por trimestre. Los alumnos/as que pierdan el derecho a la evaluación continua tendrán la posibilidad de recuperar la materia en la convocatoria extraordinaria de septiembre.

6.3 METODOLOGIA

L'alumnat disposarà per a cada autor d'un quadern didàctic de l'editorial "Diálogo", que cobrirà les demandes conceptuals i procedimentals; per raó del seu disseny, aquest quadern respon a allò que es demana com a metodologia de treball en la llei i en la prova d'accès a la universitat. Encara que el llibre es el punt de partida i fil conductor de la matèria, la classe consistirà en les explicacions i aclaracions teòriques pertinents, així com la lectura i el treball pràctic necessari per tal de desenvolupar les destreses procedimentals requerides.

6.4 TEMPORALITZACIÓ

La matèria Filosofia II manté les modificacions que, en aquesta comunitat, s'havien adoptat amb la LOCE i que enguany tenen el darrer any de vigència. Pel que fa a la distribució de la matèria restaria de la manera següent:

- Primera avaluació: 33 hores aproximadament.
- Segona avaluació: 26 hores aproximadament.
- Tercera avaluació: 23 hores aproximadament. Aquest últim trimestre en realitat no ho és perquè les notes del curs ha de ser lliurades a la universitat el dia 30 de maig.

Encara que són quatre els autors, l'experiència dels cursos anteriors i les dificultats afegides en el present faran pràcticament impossible impartir-los tots, per aquesta raó i en funció de l'accessibilitat filosòfica dels autors el temari restaria de la manera següent:

- Primera avaluació: Filosofia presocràtica i Plató: el llibre VII de la República.
- Segona avaluació: Filosofia cartesiana: El Discurs del mètode.
- Tercera avaluació: Filosofia Marxista: El Manifest comunista.

6.5 AVALUACIÓ

S'efectuaran dos blocs de proves:

- En el primer bloc hi haurà un **examen model PAU que serà el 60% de la nota**. Es possible que en aquest primer trimestre no done temps a fer l'examen de Plató aleshores el que hi haurà serà un examen de prova objectiva i més exercicis segons les modificacions de les PAU per al present curs, sobre tot dissertació.
- El segon bloc contempla la realització de diferents proves durant el trimestre que consistiran en:
 - Examen tipus test.
 - Elaboració de síntesis de textos.
 - Elaboració de respostes sobre definicions de conceptes i les diverses relacions dins i fora dels textos.
 - Elaboració de processos argumentatius a partir d'un fragment donat.

Aquest exercicis suposen el 40% de la nota.

7. SOCIOLOGIA

7.1 INTRODUCCIÓ

Aquesta matèria que plantegem com a optativa nasqué com a disciplina específica, en les societats més avançades, quan el progrés de la ciència, la industrialització i els canvis econòmics, polítics i socials van sacsejar les relacions tradicionals amb el coneixement, la natura i les institucions, i van portar una part de la

humanitat a intentar analitzar, comprendre, preveure i controlar les seves pròpies construccions socials, deixant de banda visions teològiques, biologicistes o individualistes.

Des d'aleshores, el que defineix formalment aquesta branca de coneixement és el seu èmfasi en l'especificitat d'allò social com a objecte de coneixement i en la necessitat d'instruments específics per a embrancar-s'hi, situació que l'ha portada a l'ampliació constant dels seus camps d'interès fins al punt d'estendre's el conjunt de les ciències socials en un sentit semblant al de la història; aquest estat de coses li ha suposat la incorporació constant de nous mètodes i tècniques d'investigació, molts dels quals són presos d'altres disciplines o compartits després amb aquestes.

Però la seva significació s'entén millor si es tenen en compte tres aspectes que l'han acompanyada i influïda des de l'inici fins als nostres dies.

1. Els temes de la investigació sociològica han sorgit com a resposta a la percepció de problemes socials per distintes societats, comunitats, col·lectius, grups d'interès i agències governamentals.
2. Les seves troballes empíriques i les seves elaboracions teòriques han estat utilitzades per a justificar i criticar polítiques, defensar o oposar-se a interessos, sostenir o qüestionar creences.
3. L'especial interès pels problemes relatius a les desigualtats socials, les relacions de poder i els processos de transformació.

En síntesi, ens trobem davant d'una ciència que amb el seu caràcter obert i, per tant, sense lleis fixes ni predeterminades, ens ajuda a entendre-nos com a individus dintre de diverses estructures que ens modifiquen i a les que modifiquem amb la nostra constant interacció.

7.2 CONTINGUTS

TEMA 1. INTRODUCCIÓN A LA SOCIOLOGÍA:

¿Qué es la sociología? la sociología como ciencia; Los métodos de la sociología

TEMA 2. CULTURA, SOCIEDAD E INDIVIDUO:

Introducción: la especie humana; Diversidad cultural; Identidad cultural y etnocentrismo; Socialización; El ciclo vital: infancia, adolescencia...; La sucesión de generaciones; Socializaciones y libertad individual.

TEMA 3. EL GOBIERNO Y LA POLÍTICA: Gobierno, política y poder; concepto de estado; sistemas políticos: la democracia, la monarquía y el autoritarismo; expansión de la democracia; partidos políticos y voto en el mundo occidental....

TEMA 4. UN MUNDO EN CAMBIO: LA GLOBALIZACIÓN Y EL PROBLEMA DE LA SOSTENIBILIDAD: Sentido del término y su origen. Tipos de globalización. Cruce de diferentes variables: económicas, políticas, financieras, sociales... Hacia dónde vamos: ¿Globalización de economías, de derechos, ecológica, libre circulación de personas...?

7.3 OBJECTIUS

OBJECTIUS GENERALS

El desplegament d'aquesta matèria contribuirà en l'alumnat a l'adquisició de les capacitats següents:

1. Conèixer l'accepció sociològica precisa d'una sèrie de termes i conceptes bàsics, especialment la d'aquells que tinguen uns altres usos en el llenguatge comú.
2. Comprendre l'especificitat d'allò social i anar alerta en la seua interpretació davant de tota classe de reduccionismes: naturalista, biologicista, economicista, psicologista..

3. Ser conscient de la complexitat i la incertesa de les relacions socials, evitant tota mena de visions simplistes, homogeneïtzadores, maniquees o deterministes.
4. Constatar la relativitat de les relacions i institucions socials en el temps i l'espai, adquirint consciència de les diferències culturals i dels canvis històrics.
5. Captar la interrelació entre les institucions i entre els grups i les relacions de complementarietat i conflicte entre els uns i els altres.
6. Ser conscient de les desigualtats socials, individuals o de grup, i poder discutir-ne l'entitat, les causes, les funcions i les possibles solucions.
7. Percebre les dimensions, els beneficis i els costos del canvi social, les seues tendències i les seues conseqüències sobre les formes de vida.
8. Tenir una noció dels principals instruments del coneixement sociològic: fons d'informació afegida, tècniques de producció de dades, procediments quantitius i qualitius d'investigació, mètodes d'anàlisi....
9. Apreciar la importància d'una informació precisa, dels instruments científics per a analitzar-la i del rigor en la interpretació, com també el caràcter mai definitiu de les conclusions de l'anàlisi de la societat.
10. Assolir una certa distància crítica davant la societat en general i davant les institucions socials més pròximes, i ser capaç d'interrogar-se sobre aquestes i d'elaborar un judici propi prenent com a base el coneixement existent.
11. Conèixer les ideologies que han configurat el pensament occidental i que estructuraren l'actual organització social per tal d'analitzar des d'una mirada crítica la seva posició com a estudiants i com a ciutadans i ciutadanes.

OBJECTIUS PROCEDIMENTALS

1. Situar institucions, grups o processos concrets en les coordenades més generals de la totalitat social, nacional i internacional i contrastar-los amb models, tipus i conceptes generals, fent referència a les unes i als altres per interpretar els primers en els seus elements comuns i diferencials. Amb aquest criteri es tracta de valorar la capacitat de l'alumnat per moure's del cas particular al general i del general al particular, i també per a distingir els models teòrics i tipus ideals dels casos concrets.
2. Fer servir interpretacions sociològiques alternatives d'una mateixa realitat, valorant les respectives aportacions i el pes de punts de vista més generals sobre les seves formulacions concretes i raonant una opció (o la falta d'opció) personal pel que fa al cas. La funció d'aquest criteri és estimar la capacitat de l'alumnat per a copsar que les troballes, les anàlisis, les teories i les conclusions en sociologia no tenen el grau de certesa de les ciències naturals, i que els debats al seu si poden expressar de la mateixa manera diferents metodologies, perspectives, focus d'interès i preconceptes, com també per a situar-se críticament davant seu.
3. Utilitzar fonts d'informació existents (estudis, informes, estadístiques, enquestes) per tal d'extraure'n conclusions pròpies sobre un problema, tot sol o en equip, i valorar-ne la fiabilitat. Aquest criteri proposa verificar la capacitat de l'alumnat per a interpretar fenòmens socials utilitzant informació de base i arribar per si mateix a inferències a partir d'aquesta; també pretén que es qüestione la validesa de materials concrets i relativitzar, en virtut d'això, la pertinència de les conclusions.
4. Produir per si mateix dades, tot fent servir tècniques elementals de la investigació científica (qüestionaris, entrevistes, observació) que resulten pertinents per a un objecte d'estudi determinat.

Amb aquest criteri es pretén comprovar, d'una banda, si l'alumnat compren el valor de certes tècniques, la seva major o menor adequació als objectius de coneixement concret, el seu caràcter comprensiu o reductor de la realitat que pretenen captar; de l'altra, la seva capacitat per a aplicar per ell mateix els coneixements adquirits a

l'anàlisi d'un objecte nou. Adés l'alt consum de temps de les tècniques d'investigació sociològica, aquest criteri s'aplicaria dins el marc d'un treball d'equip.

7.4 METODOLOGIA

Aquesta matèria no disposa de llibre de text, es treballarà amb temes elaborats a partir d'obres de sociologia de caràcter general i específic. S'ha de dir que els punts de referència bàsics han sigut les obres del sociòleg Anthony Giddens "*La introducció a la Sociologia*" i *Curs de Sociologia* de Fernando Bañuls.

Cadascú dels quatre temes consta d'un *quadern de treball* que serveix per anar assolint de manera gradual i còmoda cada concepte i aplicar la teoria a la vida quotidiana que és l'objectiu final. Aquest sistema de treball permet la interacció constant de tot el grup-classe amb el consegüent enriquiment de tothom.

7.5 TEMPORALITZACIÓ

Aquesta matèria consta de quatre hores setmanals i tenint amb compte que el curs conclou per a l'alumnat d'aquest nivell el dia 30 de maig, la distribució per avaluacions restaria de la manera següent:

Primera avaluació: 45 hores lectives.

Segona avaluació: 34 hores lectives.

Tercera avaluació: 26 hores lectives.

La distribució de la matèria per avaluació seria la següent:

Primera avaluació: temes 1 i 2.

Segona avaluació: temes 2 i 3.

Tercera avaluació: tema 4.

7.6 AVALUACIÓ

La manera en que aquesta matèria serà avaluada és:

1. Hi haurà un primer apartat consistent en un **examen per cada avaluació** que tindrà un valor del 50%.
2. Un segon apartat que arplegarà **exercicis fets a l'aula, xicotetes proves de classe, participació i assistència** que representaran 30%.
3. Un **treball d'investigació** que suposarà el 20% restant de la nota i que s'organitzarà entregant un esquema en la primera avaluació, mostra del desenvolupament mitjançant una altra entrega en la segona i treball complet en la tercera. És possible que l'entrega final del treball en la última avaluació modifiqui el percentatge d'aquesta.

La nota de cada avaluació serà el resultat de la mitjana ponderada i la nota final la suma de totes les avaluacions.

De la mateixa manera que no hi ha recuperacions en les altres assignatures, en aquesta tampoc, serà avaluació continua donat que els continguts i procediments no es tanquen mai.

RECUPERACIÓ DE L'ALUMNAT AMB MATÈRIES PENDENTS

L'alumnat de Filosofia de segon de Batxillerat que té pendent la filosofia de primer efectuarà les següent activitats per tal de recuperar la matèria:

Tres lectures, equivalents a cadascú dels trimestres, del llibre: "Lecturas para estrenarse en filosofia" AAVV, Ed. Diálogo, col·lecció Tábano.

El capítols i ordre seran els següents:

1ª lectura: "*¿Y... qué es la verdad?*", de Tomás Miranda Alonso. Caldrà que l'alumnat efectue tots els exercicis d'aquest capítol per a ser entregats a fi de ser avaluat.

2ⁿ lectura: "*Animal sin alma*" de Maite Miravet Aymerich. Caldrà que l'alumnat efectue tots els exercicis d'aquest capítol per a ser entregats a fi de ser avaluat.

3ª lectura: "*¡Tan iguales, tan diferentes!*" de Vicente Vilana Taix. Caldrà que l'alumnat efectue tots els exercicis d'aquest capítol per a ser entregats a fi de ser avaluat.

Data de lliurament:

- L'alumnat tindrà opció a fer una entrega global en Nadal, d'aquesta manera i si el resultat és positiu, haurà eliminat la pendent en el primer trimestre.
- En cas de no agafar aquesta opció, l'alumnat entregarà en la setmana d'avaluacions la primera lectura, en la segona avaluació, primera setmana de març, la segona i en la primera setmana d'abril, la tercera.

Els exercicis seran corregits pel departament.